

Masarykova základní škola a mateřská škola, Železnice

Tyršova 336, Železnice 507 13, IČO: 70985634, www.zszeleznice.cz

Školní preventivní strategie 2020 - 2024

1. Školní preventivní strategie

1.1 Vize

Naše škola dlouhodobě buduje demokratické prostředí, ve kterém se žáci spolupodílejí se svými aktivitami na utváření obrazu naší školy na veřejnosti. Propagujeme ekologické myšlení a chování, zdravý životní styl, zdůrazňujeme osobní zodpovědnost za své zdraví. Žáci musí dokázat zvládnout změny, překonávat překážky a zároveň být schopni využít výzev, které před ně život staví. Cílem našeho programu je, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo neoddělitelnou součástí výuky a života školy. Je nutné analyzovat jedince, konkrétní sociální situaci dítěte.

Důraz klademe na informovanost žáků ve všech vyučovacích hodinách. Je třeba, aby preventivní působení v různých formách prolínalo všemi předměty. Do realizace programu se zapojují všichni pedagogové a ostatní zaměstnanci školy. Rádi bychom více využili spolupráce s rodiči. Metodičkou prevence je od školního roku 2017/2018 Mgr. Radana Zubatá, výchovnou poradkyní je od téhož roku Mgr. Marie Marková. Ředitelka školy Mgr. Soňa Munzarová vytváří podmínky pro realizaci programu a společně s ostatními vyučujícími se podílí na řešení veškerých situací. (Vzhledem k malému pracovnímu kolektivu jsou všichni pedagogové součástí preventivní týmu a podílejí se na řešení vzniklých situací.)

Školní práci se snažíme budovat na dvou základních principech – na respektu k potřebám jednotlivce (žáka stejně jako učitele) a na komunikaci a spolupráci uvnitř a vně školy (učitelů, žáků, rodičů, města a dalších partnerů).

1.2 Druhy rizikového chování

Primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti naší školy je zaměřena na:

1. *předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:*
 - záškoláctví
 - šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus
 - kriminalita, delikvence

- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky (OPL) a onemocnění HIV/AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním návykových látek
 - závislost na politickém a náboženském extremismu
 - netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling)
2. *rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:*
- domácího násilí
 - týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání
 - ohrožování mravní výchovy mládeže
 - poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

1.3 Cílové skupiny

1. Hlavní cílovou skupinu tvoří žáci 1.–9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem jiných národností, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.
2. Pedagogové jako jeden tým, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům a pedagogům bez odborné kvalifikace.
3. Rodiče dětí navštěvujících naši školu. Zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako šikana, nebo výskyt drog. Individuální pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, rodičům žáků – agresorů v případech šikany.

1.4 Cíle prevence na škole

1.4.1 Dlouhodobé cíle:

- Dlouhodobým cílem prevence na škole je ve spolupráci s rodiči a ostatními institucemi formovat osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se a činit správná rozhodnutí.
- Osobnost, která si bude vážit svého zdraví, bude si umět zorganizovat svůj vlastní volný čas a bude umět zvládat sociální dovednosti.

- Výchovné úsilí školy vést k takovému působení na žáky, aby v nich byly upevněny pozitivní vlastnosti a návyky, které jim pomohou v krizových situacích přijmout nejvhodnější řešení.
- Prohlubovat komunikační dovednosti mezi učitelem, rodiči a žákem, posilování sebevědomí, sebeúcty a vzájemné úcty, řešení konfliktů a překonávání překážek.
- Vytvářet podmínky pro kladné postoje pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců školy k problematice prevence rizikového chování.

1.4.2 Střednědobé cíle:

- zajistit pravidelnou práci s třídním kolektivem (třídní učitel, ŠMP, VP)
- podporovat vzájemnou činnost žáků
- pravidelné neformální setkávání pedagogů
- podporovat u rodičů zájem o dění ve škole
- prohlubovat další vzdělávání pedagogických pracovníků
- zavést pravidelné a efektivní třídnické hodiny za účelem stálého a včasného monitorování nálad ve třídách, zjišťování problémů k řešení

1.4.3 Krátkodobé cíle:

- zařazování tematiky prevence sociálně patologických jevů do výuky
- programy ve výuce zaměřené na stmelení kolektivu na základě spolupráce, tolerance
- respektu, svobodné zodpovědné volbě, ohleduplnosti k ostatním apod.
- programy z nabídek vzdělávacích organizací a dalších institucí zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládání konfliktů, odmítání návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí, zvládání úzkosti a stresu apod. (dle aktuálních nabídek)
- častější konzultace žáků se školní metodičkou prevence
- zařazení konzultace této problematiky s rodiči
- vzdělávání školního metodika prevence a ostatních pedagogů
- rozpracovat problematiku primární prevence rizikového chování do jednotlivých předmětů v rámci ŠVP

- zajistit besedy, nebo jiné aktivity s OSPOD (kurátorem pro mládež), Policií ČR, PPP s tématy prevence rizikového chování
- zapojovat děti do aktivit školy
- podporovat aktivity zaměřeny na vhodné využití volného času dětí v aktivitách školy
- řešit aktuální problémové situace v oblasti rizikového chování
- nabídnout besedy s odborníky v oblasti PP rodičům našich žáků, zajistit pro rodiče informační materiály k problematice rizikového chování
- naučit žáky slušně se vyjadřovat, v hodinách vyčlenit prostor na sebehodnocení
- rozvíjet schopnosti diskutovat, komunikovat (zaměřit se na žáky 1. stupně), vyjadřovat svůj názor, umět říci ne
- umístit prevenci na webové stránky školy
- ukázat modelové příklady řešení problémů a konfliktů
- poskytovat informace o návykových látkách
- dovést žáky k přesvědčení, že normální je: neriskovat své zdraví, nekouřit, neopíjet se, nebrat drogy, chovat se k sobě slušně, navzájem si pomáhat

1.5 Tým, jeho vzdělávání a supervize

- Základ realizačního týmu tvoří školní metodik prevence, výchovný poradce a vedení školy, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště. Do týmu patří celý kolektiv pedagogů, především však třídní učitelé.
- Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s prevencí rizikového chování spočívá v samostudiu všech učitelů školy a především školního metodika prevence. Pro pedagogy podílející se na realizaci PPŠ je metodickým pomocníkem školní metodik prevence, který pro ně vyhledává nové informace a podněty. Supervizi nad PPŠ naší školy zajišťuje okresní metodik prevence, který také metodicky vede ŠMP.

1.6 Řízení a realizace preventivních aktivit

1.6.1 Ředitel školy

Vytváří podmínky pro předcházení vzniku rizikového chování zejména:

- zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování
- koordinací tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním Preventivního programu a začleněním Školního preventivního programu do osnov a učebních plánů školního vzdělávacího programu školy
- řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole
- jmenováním školním metodikem prevence pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, případně mu umožní studium k výkonu specializovaných činností v oblasti prevence rizikového chování
- pro systematické další vzdělávání školního metodika v oblasti specifické primární prevence a pro činnost školního metodika s žáky a zákonnými zástupci ve škole
- podporou týmové spolupráce školního metodika, výchovného poradce, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování Preventivního programu
- spoluprací s metodikem prevence v PPP a s krajským školským koordinátorem prevence
- podporou aktivit příslušného obecního úřadu zaměřených na využívání volného času žáků se zřetelem k jejich zájmům a jejich možnostem a spoluprací se zájmovými sdruženími a dalšími subjekty

1.6.2 Školní metodik prevence

Metodické a koordinační činnosti:

- Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy.
- Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů.

- Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.).
- Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
- Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasizmu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti.
- Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence rizikového chování.
- Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
- Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.
- Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti:

- Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci).

Poradenské činnosti:

- Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli).
- Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možnostmi rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.
- Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Konzultační hodiny metodika prevence pro děti i rodiče dle domluvy.

1.6.3 Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci):

- spolupracuje se školním metodikem prevence na zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci Preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě
- motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy
- zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

1.6.4 Pedagogové

- věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod ŠVP školy. Na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období
- konzultují případné problémy, navrhuji opatření

1.7 Výčet rizikových míst školy

Je třeba zajistit zvýšený monitoring problematických míst školy vzhledem k možnosti výskytu rizikového chování žáků na těchto místech:

- šatny
- suterén
- schodiště
- toalety
- odborné učebny Fy-Ch, jazykovo-počítačová

1.8 Síť návazných služeb

- metodik prevence při PPP v Jičíně Mgr. Lukáš Nálevka
- PPP a SPC Jičín
- SPC Duháček Hradec Králové
- SPC Liberec
- ProstorPro Hradec Králové
- krajská školská koordinátorka prevence KHK – Mgr. Jana Hrnčířová
- SPC Trutnov
- Městská policie v Jičíně
- Policie ČR — obvodní oddělení v Jičíně
- HZS v Jičíně
- OSPOD
- dětská klinická psycholožka PhDr. Sedláčková, oblastní nemocnice Jičín
- Klinická psycholožka PhDr. Kerhartová (terapie/diagnostika) Jičín
- Městský úřad Železnice
- Oblastní charita Jičín (nízkoprahový klub Exit, nezisková organizace Sasanka)

1.9 Právní předpisy

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů

- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb v platném znění
- Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání v platném znění.
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaske-skolskemu-zakonu>
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 21291/2010-28 k primární prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 21 149/2016 k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních.
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 10194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků.
<http://www.msmt.cz/file/33233/>
- Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2021
http://www.msmt.cz/uploads/akcni_plan_primarni_prevence_2019_21.pdf
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027
Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027
http://www.msmt.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf
- Koncepce školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Královéhradeckého kraje na období 2019 -2024
<https://www.sipkhk.cz/infoportal/clanek/koncepce-skolske-primarni-prevence-rizikoveho-chovani-deti-a-mladeze-kralovehradeckeho-kraje-na-obdobi-2019--2024/all>
- Řád školy Základní škola a mateřská škola, Železnice